

Verdal
kommune

Evalueringsrapport - DUÅ Verdal kommune

Innhold

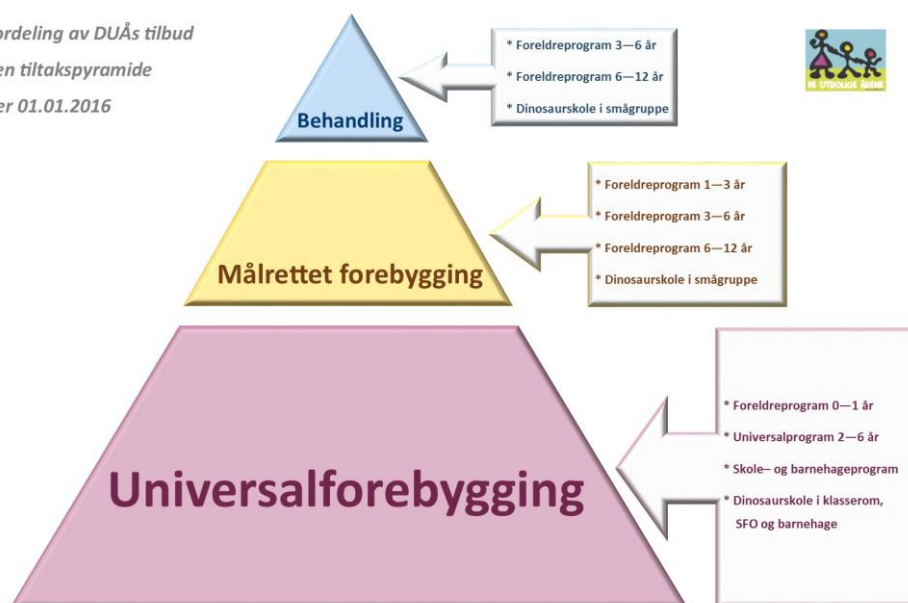
Hva er DUÅ?.....	1
Hvorfor DUÅ.....	2
Barnehage- og skoleprogrammet i DUÅ.....	3
Foreldreprogram i DUÅ.....	3
Gjennomføring av evaluering.....	3
Funn og resultat i evalueringen.....	4
Konklusjoner.....	6

Hva er DUÅ?

De Utrolige Årene (DUÅ) i Norge er en programserie bestående av åtte utviklingsstøttende programmer rettet mot barn i alderen 0 - 12 år (se under).

Programmene fremmer positivt samspill barn imellom og mellom barn og voksne. Mange av programmene er universalforebyggende, andre er målrettet forebyggende, og de resterende er tilrettelagt for å veilede foresatte og derigjennom behandle barns vansker i sosial- og atferdsmessig samhandling. Dette kan visualiseres slik:

*Fordeling av DUÅs tilbud
i en tiltakspyramide
per 01.01.2016*

Januar 2016

Nytteverdi av DUÅ-programmene:

- Relasjonen mellom voksne og barn blir mer positiv
- Stressnivået i familiene går ned etter å ha deltatt
- Foreldres samspill med barna blir bedre og mer positive
- I behandlingsgrupper for henviste barn, reduseres atferdsvanskene betydelig for to av tre barn
- 60 % av barna som henvises til spesialisthelsetjenesten for atferdsvansker, møter ikke kriteriene for den diagnosen etter behandlingstilbud via DUÅ

Per 1. januar 2016 har DUÅ lært opp gruppeledere i 125 norske kommuner, 40 BUP'er og i et antall ideelle organisasjoner

De 8 ulike programmene er:

Hvorfor DUÅ?

Verdal kommune har helt siden 2007 arbeidet målrettet for å styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge, blant annet gjennom helhetlige oppvekstplaner og ulike tiltak knyttet til disse.

I dette arbeidet har det vært fokus på å få til en helhetlig tilnærming og tidlig innsats. De utrolige årene er derfor prioritert som virkemiddel. Som beskrevet i Kommunedelplan oppvekst av 26.01.2015 er DUÅ valgt siden det er forskningsbasert og har dokumentert effekt. Det er viktig for å

etablere en kunnskapsbasert tjenesteproduksjon. I tillegg har DUÅ program som er universalforebyggende, målrettet forebyggende og behandlende (tilrettelagt for behandling av atferds- og sosiale vansker hos barn). Det vil kunne hjelpe kommunen i forhold til å koordinere og avstemme ressursbruken. Videre omfatter de ulike programelementene i DUÅ alle aktørene i sektoren: Barn og unge, foreldre/foresatte, ansatte i skoler, SFO og barnehager og ansatte i hjelpetjenestene. Dette gir svært gode muligheter til å samkjøres tjenesteproduksjonen på feltet, og vi kan ivareta grenseoppgangen mellom forebygging og tidlig innsats. Gjennom satsingen på DUÅ er det tatt grep for å sikre at skolene og barnehagene skal arbeide systematisk for å forebygge psykiske vansker og for å fremme god psykisk helse hos barn og unge.

Barnehage- og skoleprogrammet i DUÅ

Det universalforebyggende barnehage- og skoleprogrammet er oversatt og tilpasset norske forhold av Universitetet i Tromsø. DUÅ bygger på velkjente teorier om barns sosiale læring og utvikling (eks. Patterson,1982; Bandura,1986; Beck,1979; Belsky,2005). Ett av nøkkelelementene er at barna påvirkes av hvordan lærere og andre voksne ved barnehagen og skolen opptrer, hvordan de uttrykker positive forventninger, hvordan de lærer bort og hvordan de verdsetter sosiale og emosjonelle ferdigheter. De ansatte får grunnleggende opplæring i universelle forebyggende tiltak som kommer alle barna til gode. I tillegg får de opplæring i individuelle tiltak for de barn som trenger ekstra sosial eller emosjonell opplæring og støtte. Dette skjer i en prosess med studiedager på egen arbeidsplass på litt over et halvt år, og dette sikrer en kollektiv kompetanseheving for alle ansatte i skole, sfo eller barnehage.

Foreldreprogram i DUÅ

I Verdal tilbys foreldreprogrammene i DUÅ av Ressurssenter Oppvekst til foreldre som rapporterer begynnende atferdsvansker hos ett av sine barn, og som dermed er i risiko for å utvikle mer alvorlige atferdsvansker. I Verdal tilbyr vi følgende program; «Program for foreldre til barn 3 – 6 år og Program for foreldre til barn i alderen 6 – 12 år.» Det er resultatet fra disse foreldreprogrammene som er evaluert.

Gjennomføring av evaluering:

Denne evalueringen inneholder to ulike komponenter – evaluering av barnehage- og skoleprogrammet og evaluering av foreldreprogram.

I forhold til effekten av barnehage- og skoleprogrammet foreligger det en del internasjonal forskning, og det er igangsatt norsk forskning hvor Verdal også deltar. Å evaluere effekten av universalforebyggende innsatser opp mot barn er underlagt strenge forskningsmessige spilleregler, og Verdal kommune har verken kompetanse eller kapasitet til å foreta en så omfattende forskning. Resultatene av den nasjonale forskningen vil presenteres utover

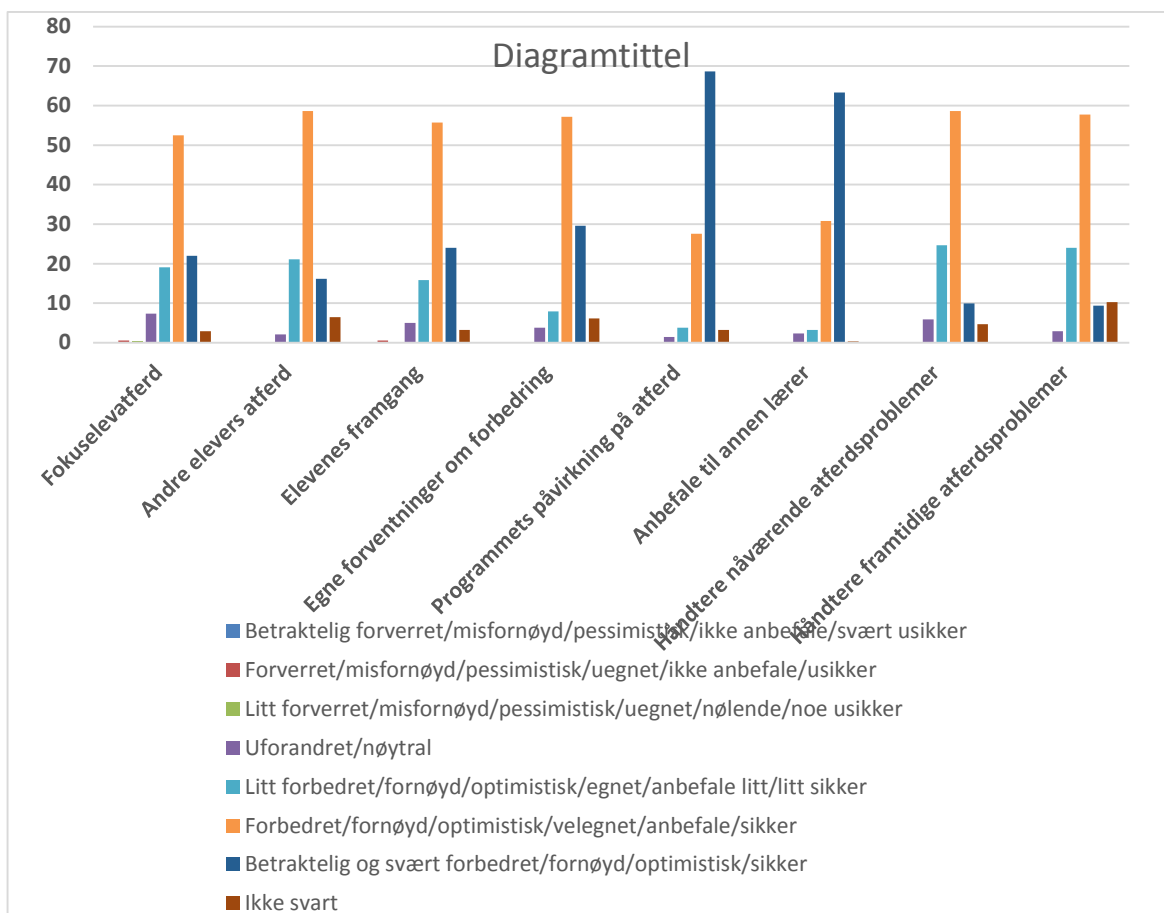
høsten 2016 og våren 2017. I vår evalueringen er det derfor sett på hvilken grad av nytte da ansatte har rapportert som følge av gjennomført kompetanseheving. Dette vil kunne gi en pekepinn på om kommunen har lyktes med å heve de ansattes kompetanse.

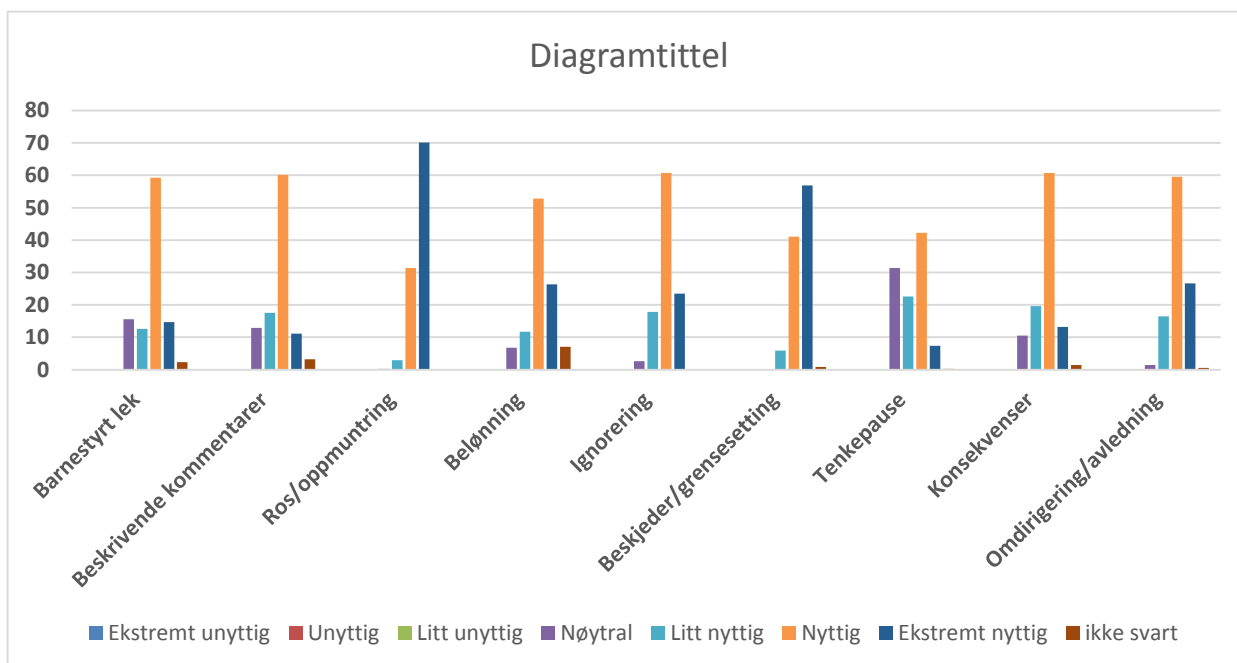
I forhold til foreldreprogram er det gjennomført en evaluering av brukertilfredshet, foreldreutbytte og endring i barns atferd ved gjennomføring av programmet. Denne evalueringen er gjennomført av Sigrid Ness og Tormod Rimehaug, og den er publisert som rapport nr 3/2015 i RKBU (Regionale kunnskapssenter for barn og unge – Psykisk helse og barnevern) sin rapportserie.

Funn og resultat i evalueringen:

Barnehage- og skoleprogrammet:

Det er innhentet evaluering fra ca. 360 ansatte som har deltatt i barnehage- og skoleprogrammet i perioden 2009-2015. Hovedfunnene fra dette presenteres i to bilder. Det første viser hvordan ansatte opplever nytteverdien av kompetanseheving, og det andre omhandler deltagerens opplevelse av nytteverdi av spesifikke verktøy og handlingsstrategier.

I sum viser begge disse to bildene at svært mange ansatte er godt fornøyd med den kompetansehevingen som er gjennomført. I det første bildet rapporterer mange om at opplæringen har hatt positiv effekt på elevers atferd, at det setter dem bedre i stand til å håndtere nåværende og framtidige utfordringer og at de gjerne anbefaler det til andre ansatte. Det andre bildet viser de ansattes vurderinger av en rekke handlingsstrategier – og her er det også gjennomgående meget gode tilbakemeldinger. Det medfører at mange ansatte har fått gode handlingsstrategier som de kan anvende i sin hverdag i møte med barn og unge. Om det igjen resulterer i et bedre psykososialt miljø for barn og unge vil forskningen som presenteres denne høsten og neste vår si mer om. Men, med vår egen kunnskap ser det ut til at forholdene ligger godt til rette her i Verdal siden det er gjennomført en kompetanseheving for alle ansatte som oppleves som målrettet og nyttig.

Foreldreprogram:

Det er innhentet samtykke og data fra familier som deltok i foreldreveiledningsprogrammer i perioden 2009 – 2014. 120 foreldre har deltatt i foreldreprogram i denne perioden og 101 har samtykket til å delta i evalueringen, dvs at samtykke andelen er på 84 %.

Evalueringstudien viser samlet sett høy brukertilfredshet blant foreldrene og denne tilfredsheten vedvarer etter gjennomføring av programmet. I tillegg gir foreldrene tilbakemelding om at de opplever stor grad av utbytte og mestring av foreldrerollen i og etter programmet er gjennomført. Dette har vært tendensen i hele perioden som programmene er gjennomført i Verdal.

Det er fortsatt vesentlig atferdsendringer hos flertallet av barna, og 3 av 4 svarer at de har fått hjelp i form av vesentlig positiv atferdsendring hos barna. Evalueringen peker imidlertid på at det har vært et økende antall som ikke har oppnådd så gode atferdsendringer de siste årene. En forklaring på dette kan være at flere familier tas med som ikke er egnet for å oppnå atferdsendringer, sagt med andre ord så har deres utfordringer vært så store at de skulle hatt en annen type hjelp. Og i rapporten får Verdal kommune følgende råd: *«Det kan være grunn til å vurdere den lokale praktiseringen av inntak til DUÅ foreldreprogrammer for å sikre at intervensjonen gi til riktig målgruppe, med riktig timing og dosering, på rett innsatsnivå.»*

Konklusjoner:

Som følge av resultatene som rapporteres fra de ansatte i forbindelse med gjennomføring av barnehage- og skoleprogrammet er det etablert en god kunnskapsbase hos de ansatte. De opplever at kursingen har gitt gode strategier i møte med barn og unge. Samtidig vet vi at implementering av disse strategiene etter kursslutt er en kontinuerlig prosess. Målet er å etablere og vedlikeholde praksis gjennom å ha reflekterte voksne som har fokus på sin rolle i møte med barn og unge. System- og kompetanseutvikling i barnehage, skole og sfo er krevende prosesser, og derfor er det viktig å ha et langsiktig og felles perspektiv på arbeidet med å fremme et godt læringsmiljø. Dette vil kommunen fortsette med i minimum 5-9 år.

I forhold til foreldreprogrammer er resultatene også gode. Det vil derfor være viktig å videreføre dem. De rådene som kommunen får i evalueringen tas til etterretning og rapporten fra Sigrid Ness og Tormod Rimehaug legges til grunn for det videre arbeidet på området. Det innebærer at kommunen opprettholder fokuset på høy kvalitet i det tilbudet som gis, og at det blir viktig å finne «de riktige» foreldre som tilbys de ulike foreldreveiledningsprogrammene.